วิวัฒนาการของการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาโดยมิชชันนารีนิกายโรมันคาทอลิก

นางสาวปิยนุช สุวรรณทัด

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2540 ISBN 974-638-854-1 ลิชสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AN EVOLUTION OF THE CATHOLIC MISSIONARY'S PRIMARY EDUCATION MANAGEMENT

MISS PIYANUCH SUWANTAT

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Elementary Education

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974-638-854-1

หัวข้อวิทยานิพแธ	วิรัฒนาการของการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา
	โดยมิชอนนารีนี้กายโรมันคาทอลิก
โดย	นางสาวปัยนุช สุวรรณทัด
ภาควิชา	ประถมศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.ศรีนธร วิทยะสิรินันท์
	ลัย จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง สูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย (ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชุติวงศ์)
คณะกรรมการสอบวิทยา	
	ชอาวีล ประธานกรรมการ
	(รองศาสตราจารย์ ตร.ดวงเดือน อ่อนน่วม)
	A ในน ใกเมาไปใน อาจารย์ที่บริกษา
	(อาจารย์ ดร.ศรินธร วิทยะสิรินันท์)

(บาทหลวง ดร.วิทยา คู่วิรัตน์)

ปิยนุช สุวรรณทัด : วิวัฒนาการของการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาโดยมิชชันนารีนิกายโรมันคาทอลิก (AN EVOLUTION OF THE CATHOLIC MISSIONARY'S PRIMARY EDUCATION MANAGEMENT) อ.ที่ปรึกษา : อ.ดร.ศรินธร วิทยะสิรินันท์. 210 หน้า. ISBN 974-638-854-1

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาวิวัฒนาการของการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา โดยมิชชันนารี นิกายโรมันคาทอลิก ในด้านต่างๆ ได้แก่ ปรัชญา แนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาหลักสูตรและ หนังสือเรียน วิธีสอน กิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อการสอน การวัดประเมินผล การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร การบริหารและการจัดการ

ผลของการวิจัยพบว่า การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาโดยมิชชั้นนารีนิกายโรมันคาทอลิก สามารถแบ่ง ได้เป็น 3 ยุค ตามลักษณะการจัดการศึกษาที่ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยต่าง ๆ แตกต่างกันไป ดังนี้คือ

ยุคที่ 1 : ยุคการศึกษาเพื่อการแพร่ธรรม ระหว่างสมัยกรุงศรีอยุธยาตั้งแต่มีการเผยแพร่ศาสนาคริสต์ จนถึง สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ตอนดัน (รัชกาลที่ 4) การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียนคริสตังที่นำ เด็กบุตรหลานของชาวคริสตังในค่ายมาอบรมสั่งสอนให้เป็นคริสตังที่ดี และเด็กต่างศาสนาเพื่อให้เข้ามานับถือศาสนา คริสตัง โดยเรียนคำสอนและหัดอ่านเขียนขั้นพื้นฐานเพื่อให้สามารถอ่านหนังสือทางศาสนาได้ วิธีจัดการเรียนการสอนมี การนำเด็กเข้ามาเรียนในสถานที่ที่จัดตั้งขึ้นเป็นโรงเรียน โดยน่าจะใช้การบรรยายและฝึกปฏิบัติทักษะภาษาตามที่นิยมใช้ ในยุโรปสมัยนั้น

ยุคที่ 2 : ยุคระบบโรงเรียน สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ. 2411-2508 ในยุคนี้การจัดการศึกษามีการ พัฒนารูปแบบเป็นระบบที่มีความสมบูรณ์ตามหลักการศึกษา กล่าวคือ มีการกำหนดหลักสูตรอย่างชัดเจนในแต่ละ ระดับชั้น มีการแต่งหนังสือดรุณศึกษาเป็นแบบเรียนภาษาไทย มีการวางระเบียบปฏิบัติของนักเรียนภายในโรงเรียน อย่างเคร่งครัด มีการจัดตั้งโรงเรียนในชุมชนเมือง และภูมิภาค ฝึกอบรมนักบวชพื้นเมืองให้เหมาะสมเพียงพอกับ นักเรียน และมราวาสที่เป็นคริสตังที่เป็นบุตรหลานชาวคริสตัง และบุตรหลานของคนต่างศาสนาที่อยู่ในชุมชน รวมทั้ง มีการจัดตั้งสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนคริสตังเพื่อสนับสนุนนักเรียนที่จบไปแล้ว และจัดตั้งกิจการโรงเรียนเพื่อนำเงินเรี่ยไร จากวัดมาบำรุงโรงเรียน แสดงถึงความผูกพันที่แน่นแฟ้นระหว่างโรงเรียน วัด และชุมชนดั้งแต่ในยุคนั้น

ยุคที่ 3 : ยุคการศึกษาไทยแนวคาทอลิก โรงเรียนประถมศึกษาของคาทอลิกในยุคปัจจุบันภายหลังการ สังคายนาวาติกันจนถึงปัจจุบัน พ.ศ. 2508-ปัจจุบัน อยู่ในความดูแลขององค์กรสำคัญ 2 องค์กร คือ สำนักงานคณะ กรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ และสภาการศึกษาคาทอลิก(ประเทศไทย) ซึ่งภายหลังการสังคายนา วาติกันครั้งที่ 2 ได้เปลี่ยนท่าทีในการจัดการศึกษาใหม่ คือเปิดรับบุคคลต่างศาสนา ตลอดจนวัฒนธรรม ค่านิยมของ บุคคลภายนอกศาสนาเพิ่มมากขึ้น การจัดการศึกษายังคงยึดหลักจิตตารมณ์ทางศาสนาควบคู่กับการปฏิบัติตามแผนการ ศึกษาชาติและนโยบายการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาของรัฐ หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน คล้ายคลึงกับ โรงเรียนของรัฐบาล โดยยังมีกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เป็นเรื่องความเชื่อทางศาสนาและการรับใช้สังคม ดูแลผู้ด้อย โอกาสเด่นชัดพอสมควร

ภาควิชา	ลายมือชื่อนิสิต ปีปูน สาแกงกรา
สาขาวิชา . ประถมศึกษา	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา พื้นกา วิทยาสิวันนา
ปีการศึกษา2540	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

คำชี้แจงการพิมพ์ตันฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์

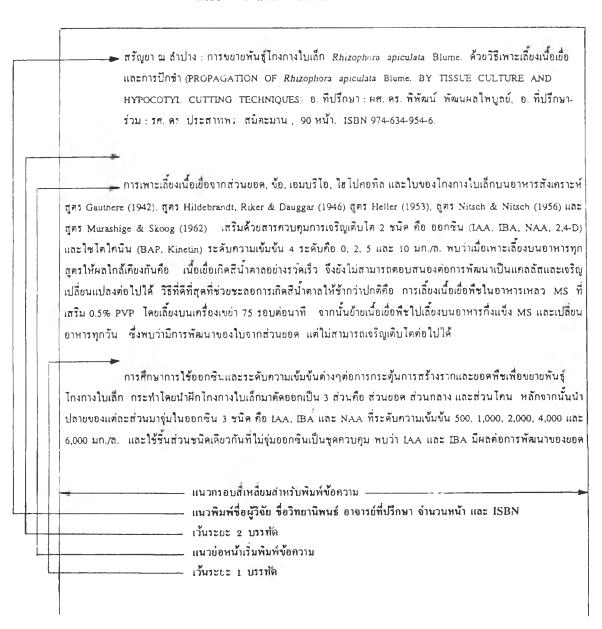
ให้ปฏิบัติดังนี้

- 1. พิมพ์บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ ความยาวไม่เกิน 1 หน้า ลงในกรอบสีเขียวด้านหลังของกระดาษแบบพิมพ์บทคัดย่อฯ ที่บัณฑิตวิทยาลัยจะมอบ ให้เพียงแผ่นเดียวเท่านั้น (ดูดัวอย่างข้างล่าง)
- 2. ถ่ายสำเนาบทคัดย่อฯ ที่พิมพ์เสร็จแล้ว ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เรียงไว้หน้าบทคัดย่อของดันฉบับวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ทุกเล่ม
- 3. ส่งกระดาษแบบพิมพ์บทคัดย่อฯ (ซึ่งได้พิมพ์บทคัดย่อฯ เรียบร้อยแล้ว) พร้อมด้วยสำเนา เ ซุล ที่งานมาตรฐานการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย ในวันส่งดันฉบับวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

ข้อแนะนำ

- 1. เพื่อป้องกันการผิดพลาดหรือชำรุด นิสิตควรทดลองพิมพ์ บทคัดย่อฯ ในกระดาษ A4 ซึ่งดีกรอบเท่าตัวอย่างให้ถูกต้องก่อนพิมพ์ลงด้านหลัง ของกระดาษแบบพิมพ์บทคัดย่อ
- 2. การพิมพ์ ชื่อผู้วิจัย ชื่อเรื่องภาษาไทย-อังกฤษ ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา จำนวนหน้า การเว้นระยะ การเว้นบรรทัด ให้ดูตัวอย่างข้างล่าง (ชื่อ ยศ ให้พิมพ์ต่อท้ายชื่อสกุลของผู้วิจัยคั้นด้วยเครื่องหมายจุลภาค *,*)

ตัวอย่างการพิมพ์บทกัดย่อวิทยานิพนธ์ภาษาไทย

C 740582 : MAJOR PRIMARY EDUCATION

KEY WORD: EVOLUTION / CATHOLIC MISSIONARY / PRIMARY EDUCATION

PIYANUCH SUWANTAT: AN EVOLUTION OF THE CATHOLICS MISSIONARY'S PRIMARY EDUCATION MANAGEMENT. THESIS ADVISOR: DR. SARINTHORN VIDHAYASIRINUN, Pd.D. 210 pp. ISBN 974-638-854-1

The purpose of this research was to study an evolution of the Catholic missionary's primary education management in the following aspects: philosophy theoretical approach and principles, objectives, curriculum and supplementary, teaching methods, instructional activities and media, evaluation, extra curriculum activities and management.

The research results were primary education management of Catholic missionary could be divided into 3 phases by the nature of educational management influenced by different factors.

Phase one: Education for Evangelization Phase, during Ayudhaya period since the first catholic school had been established and the beginning of Ratanakosin period (King Rama IV). At that time primary education was included to be apart of Catholic schools which educated Catholic's children in Catholic communities to live a good Catholic life, as well as educating non-Catholic children so that they would belief in good and become a Catholic later. The children came about Catholic religion and basic reading and writing to be able to understand religious books. The children were gathered as a small class in a setting called a school and supposedly learned by listening to the teacher and praticing reading and writing skills as done in Europe at that time.

Phase two: School system phase, B.e. 2411 (King Rama V)-2508 Catholic's primary education in this phase was systematized and formalized as in the standard school system; Curriculum was clearly identified in each small level, a series of basal readers, Darun suksa, was written and published to be used and students's regulation was strictly used. The schools were established both in Bangkok and all around Thailand. Local religious and good Catholic people were trained to become teachers for both Catholic children and children of non-Catholic people in Catholic communities. Alumni association of Assumption college was founded to follow-up and support Catholic students who graduated from the school, and Christian Education Organization was founded to collect donation from every church to support schools, showing close relationship between school, chapel and community since that time.

Phase 3: Thai education on Catholic beliet, after Vatigan Counsil II until at the presen time. Catholic primary achools at the present time were under 2 main institution:

Office of Private Education Commission and Catholic Education assosiation (Thailand) which had changed her policy to open to people outside inchuding their culture and alues more than ever. The educational management was based on religious philosophy and belief together with governmental guidelines concerning national education plan and primary education policies. Curriculum and instraction was similar to the governmentel schools, with distinguished extra carriculum activities emphasizing religious belief and service for the disadvantaged and society as ever.

ภาควิชาระกมศึกษา	ลายมือชื่อนิสิต ปิงแร สากเดกรา
สาขาวิชา	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ฟริเสร ไทยาสิงใน
ปีการศึกษา	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

คำชี้แจงการพิมพ์ตันฉบับบทคัดย่อวิทยานิพน**ธ์**

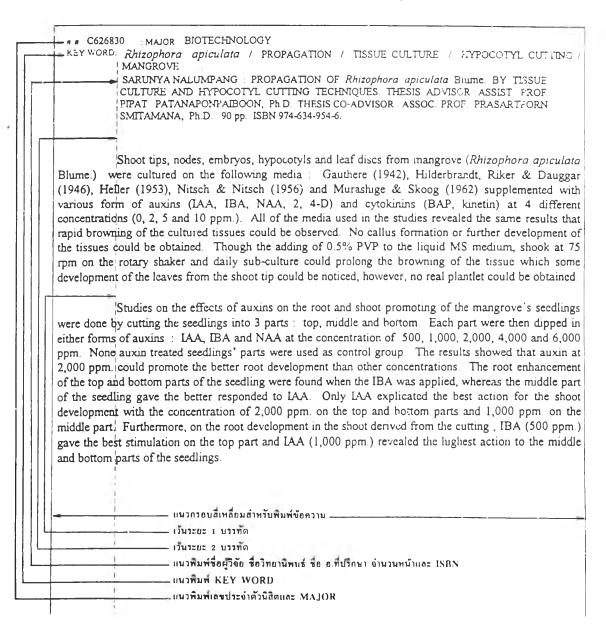
ให้ปฏิบัติดังนี้

- พิมพ์บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ ความยาวไม่เก็น 1 หน้า ลงในกรอบสีเขียวด้านหลังของกระดาษแบบพิมพ์บทคัดย่อฯ ที่บัณฑิตวิทยาลัยจะมอบ ให้เพียงแผ่นเดียวเท่านั้น (ดูตัวอย่างข้างล่าง)
- 2. ถ่ายสำเนาบทคัดย่อฯ ที่พิมพ์เสร็จแล้ว ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เรียงไว้หน้าบทคัดย่อของดันฉบับวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ทุกเล่ม
- ส่งกระดาษแบบพิมพ์บทคัดย่อฯ (ซึ่งได้พิมพ์บทคัดย่อฯ เรียบร้อยแล้ว) พร้อมด้วยสำเนา 1 ชุด ที่งานมาตรฐานการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย ในวันส่งดันฉบับวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

ข้อแนะนำ

- เพื่อป้องกันการผิดพลาดหรือซำรุด นิสิตควรทดลองพิมพ์ บทคัดย่อฯ ในกระดาษ A4 ซึ่งดีกรอบเท่าตัวอย่างให้ถูกต้องก่อนพิมพ์ลงด้านหลัง ของกระดาษแบบพิมพ์บทคัดย่อ
- การพิมพ์ ชื่อผู้วิจัย ชื่อเรื่องภาษาไทย-อังกฤษ ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา จำนวนหน้า การเว้นระยะ การเว้นบรรทัด ให้ดูตัวอย่างข้างล่าง (ชื่อ ยด ให้พิมพ์ต่อท้ายชื่อสกุลของผู้วิจัยคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค *,*)

ตัวอย่างการพิมพ์บทกัดย่อวิทยานิพนธ์ภาษาอังกฤษ

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลูลวงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิงจาก รองศาสตราจารย์ ดร. ดวงเดือน ย่อนน่วม ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ บาทหลวง ดร. วิทยา คู่วิรัตน์ อธิการวิทยาลัยแสงธรรม ผู้เป็นกรรมการลอบ ผู้วิจัย ชอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.สำลี ทองทั่ว ผู้ให้แนวความคิด ในการทำวิทยานิพนธ์เรื่องนี้

ชอกราบชอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ศรินธร วิทยะสิรินันท์ อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ผู้ให้คำแนะนำ ข้อคิด และแก้ไชซ้อบกพร่องต่าง ๓ ตลอดจนให้กำลังใจ เป็นอย่างดียิ่งตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกชาบซึ้งในความกรุณา จึงชอกราบชอบพระคุณ เป็นอย่างสูง

ชอกราบชอบพระคุณ ภราดายอห์น แมรี่ ภราดาอานันท์ ปรีชาวุฒิ ภราดามีคักติ์ ว่องประชานุกูล และภราดา บาทหลวง ภคินี มาแมร์ ครู ทุกท่าน ที่ได้สนับสนุน ให้กำลังใจและเอื้อเนื้อช้อมูลทั้งเอกสารและการให้สัมภาษณ์สำหรับการวิจัยครั้งนี้

ชอขอบคุณ คุณ โมตรี - คุณบุรี นันธพานิช คุณสมบัติ โพธิ์ทอง
คุณสุมณฑา วงษ์สวัสดิ์ คุณพรหมเมธ นาถมทอง คุณอาวุธ ศิลาเกษ รวมทั้งพี่ เพื่อน
และรุ่นน้องทุกคนที่ผู้วิจัยไม่สามารถเอ่ยนามได้ทั้งหมด ผู้ซึ่งเป็นกัลยาณมิตรคอยให้กำลังใจ
ความเอื้ออาทร ความห่วงใยและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งตลอดระยะเวลาที่ทำวิทยานิพนธ์

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยชอกราบชอบพระคุณคุณแม่-คุณพ่อ ผู้ให้กำเนิด ญาติพี่น้องและ สมาชิกทุกคนในครอบครัวที่คอยให้กำลังใจและสนับสนุนผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา คุณค่าและ ประโยชน์ชองวิทยานิพนธ์เล่มนี้ชอมอบไว้แด่บุญคุณบุพการี ตลอดจนครู-อาจารย์ทุกท่าน ที่มีส่วนช่วยหล่อหลอม "กายและใจ" แก่ผู้วิจัยตลอดมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	3
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	•••
กิตติกรรมประกาศ	૧
สารบัญ	ซ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
ซอบเซตซองการวิจัย	2
ซ้อตกลงเบื้องต้น	3
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	4
บ่ระโยชน์ของการวิจัย	6
2 วิธีดำเนินการวิจัย	7
3 ยุคที่ 1 : ยุคแพร่ธรรม	17
4 ยุคที่ 2 : ระบบโรงเรียน	49
5 ยุคที่ 3 : ยุคปัจจุบัน	100
6 สรุป อภิปรายผล และซอเสนอแนะ	144
รายการอ้างอิง	172
ภาคผนวก	188
ประวัติผัวิจัย	210